

Kannanotto vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä järjestöjen osallistamisesta sotevalmisteluun

Kannamme huolta lappilaisten vammaisten ja pitkäaikaissairaiden ihmisten tarvitsemien erityispalveluiden turvaamisesta sote-uudistuksessa ja niiden toteutuksesta Lapin hyvinvointialueella. Vammaisten ja pitkäaikaissairaiden ihmisten erityistarpeet ja -palvelut sekä heidän taustajärjestöjensä osallistaminen Lapin sote-uudistuksen valmisteluun ei vielä toistaiseksi ole näkynyt valmistelussa. Hallituksen esityksessä sote-laiksi ja Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on otettu vahvasti ja yksityiskohtaisesti kantaa vammaisia ihmisiä koskeviin palveluihin ja niiden järjestämisen tapoihin sekä vammaisten ihmisten osallistamiseen heitä koskevaan päätöksentekoon.

Perustuslakivaliokunta mm. korostaa yksittäisen asiakkaan palveluiden tarpeen arviointia sosiaali- ja terveydenhuollon erityislainsäädännössä säädetyn mukaisesti ja myös niin, että palveluja toteutettaessa on edistettävä esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Myös vammaisia ihmisiä koskevasta päätöksentekoprosessissa veloitetaan sopimusosapuolet neuvotteluihin vammaisten henkilöiden kanssa ja aktiivisesti osallistamaan heidät heitä edustavien järjestöjen kautta. Lausunnossa painotetaan vammaisneuvoston asemaa ja niiden oikeutta osallistua sote-järjestämislain 7 §:ssä tarkoitetun alueellisen hyvinvointikertomuksen laadintaan sekä hyvinvointialueen alue- ja palvelustrategian laadintaan ja seurantaan.

Pelkästään nämä lainvalmistelussa olevat maininnat ovat laajuudessaan mittavia ja ajallisesti vaativia. Prosessit, joiden avulla vammaiset ihmiset, heidän omaisensa/läheisensä ja taustajärjestöt osallistetaan palveluiden suunnitteluun ja toteutukseen tulisi mielestämme aloittaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta vammaisten ja pitkäaikaissairaiden yksilölliset tarpeet voidaan ottaa huomioon palveluiden järjestämisessä Lapin hyvinvointialueella.

Meillä vammais-, potilas- ja omaisjärjestöjen työntekijöillä ja vapaaehtoisilla paikallisten yhdistysten edustajilla on osaamista ja ruohonjuuritason tuntemusta jäsenyhdistystemme ihmisten arjesta ja palveluiden tarpeesta. Olemme mielellämme käytettävissänne Lapin sote-uudistuksen valmistelussa.

1.6.2021

Yhteistyöterveisin,

Muistiliitto ja Lapin Muistiyhdistys, Taina Laakso, asiantuntija, järjestötyö
Epilepsialiitto ja Lapin alueen epilepsiyhdistys, Tanja Vihriälä-Määttä, yhteisövalmentaja
Parkinsonliitto ja Pohjois-Suomen Parkinsonyhdistys, Jukka Tauriainen, järjestösuunnittelija
Omaishoitajaliitto ja Lapin alueen omaishoitajayhdistykset, Hanna Savela, aluevastaava
Näkövammaisten liitto ja Lapin Näkövammaiset, Sanna Piuva, vanhustyön asiantuntija
Invalidiliitto ja Lapin alueen invalidiyhdistykset, Liisa Pitzén, järjestöasiantuntija